

30 اکتوبر 2013

داکتر سید عبدالله کاظم

درباره قتل عام «کرهاله» در کنر (15 حوت 1357 ؛ مطابق 6 مارچ 1979)

انتشار لست پنجهزار نفری شهدای بی کفن و بی مزار وطن موجب شد تا احساسات عدالتخواهی هموطنان در داخل و خارج کشور یکبار دیگر به جوش آید و به موجی تبدیل شود که امید است تا رسیدن به سرمنزل مقصود هیچگاه آرام نگیرد. این امید وقتی برآورده میشود که دامنه تحقیق و تدقیق بیشتر درباره جنایات ممتد جنگی و بشری طی دوره های مختلف در افغانستان به حیث یک امر ضروری و مبرم ادامه و گسترش پیدا کند، در غیر آن تأمین صلح دوامدار در کشور بعید به نظر میرسد. لذا برای جمع آوری اسناد، شهود و شرح عینی واقعات باید یکی دو مرجع ثبت احوال یا «دیتا بانک» به سویه ملی و بین المللی تأسیس گردد که در آن بطور سیستماتیک و منظم واقعات مربوط به جنایات فوق الذکر طی هر دوره از کودتای ثور تا امروز ثبت و تسجیل شود. اینجاست که از خانواده ها و همه کسانی که اسناد و اطلاعات واقعی را در همجو موارد در اختیار دارند، به حیث یک رسالت ملی، اسلامی و وجدانی تقاضا میشود که اسناد و اطلاعات واقعی خویش را با مراجع ثبت احوال و رسانه ها در میان بگذارند تا بدینوسیله زمینه اولین اقدامات جهت بازرسی و بازپرسی و دادخواهی میسر گردد.

به نظر اینجانب پورتال وزین افغان جرمن آنلاین که یک مرجع با اعتبار ملی شناخته شده و هزار ها هزار خواننده در سرتاسر جهان دارد و از نظر تخنیکی و دانش مسلکی گردانندگان محترم آن صاحب کفایت، اهلیت مسلکی و صداقت لازم توأم با احساس وطندوستی میباشد، سزاوار آن است تا در جمع آوری اسناد و اطلاعات واقعی قدم گذاشته و با تأسیس یک «دیتا بانک» این رسالت و وظیفه ملی را بعهده گرفته و تماس را با سائر مؤسسات افغانی و بین المللی که در این زمینه فعالیت دارند، رسماً برقرار نمایند. من این خبر خوش را قبلاً از ایشان دریافت کرده ام که انشاء الله بزودی یک بخش خاص را در رابطه به «جنایت جنگی و جنایات ضد بشری» در سه دهه اخیر در افغانستان در پورتال باز خواهند کرد. همچنان با تائید نظر جناب محترم انجنیر احسان الله مایار از دانشمند گرامی آقای رحمت آریا که با زحمت فراوان اخیراً لست منتشره شهدا را مورد تدقیق قرار داده و به اصلاح اغلاط و اشتباهات آن بطور علمی و مسلکی پرداخته اند، تقاضا میگردد تا مسئولیت گردانندگی اینکار مهم و تاریخی را به عهده گیرند، البته این کمینه نیز حاضر است زیر نظر ایشان هر چه در توان دارد، از سعی و تلاش دریغ نخواهد کرد.

با این مقدمه برمیکردم به موضوع اصلی این نوشته راجع به قتل عام «کرهاله» که محترم جناب امان الله عمر در ستون نظر خواهی در باره آن مطالب مهم ارائه داشته و از شاهدان عینی این حادثه با ذکر یک نام خواسته است تا چشم دید خودها را برای توضیح مزید در زمینه بنویسند.

باید به عرض برسانم که قیام مردم کنر و تقریباً هم زمان با آن قیام بزرگ هرات از جمله اولین حرکت های نظامی مهم علیه رژیم خلقی و آغاز گر قیامهای دیگر در کشور محسوب میشوند که هر یک بذات خود دارای اهمیت بسزا میباشند. در مورد قیام کنر که منجر به قتل عام در قریه «کرهاله» گردید، به اساس گزارشهای مستند که توسط مؤسسه «پروژه دادخواهی افغانستان» در کشور هالند تحقیقات بعمل آمده و راپور مقدماتی آن تحت عنوان «سوابق جنایات جنگی و مرحله عبور سیاسی افغانستان» در اوائل اکتوبر 2004 بار اول به نشر رسیده است، مطالبی مهمی را بیان میکند. (1)

ناگفته نماند که با نشر راپور مذکور اینجانب با کمک دوست گرامی جناب محمدنعیم مجددی تصمیم گرفتیم تا این اثر مهم را به سرعت از انگلیسی ترجمه و آنرا در معرض مطالعه هموطنان عزیز قرار دهیم. همان بود که این راپور

مقدماتی را در ظرف سه هفته مشترکاً ترجمه کردیم و در ختم آن ماه اینجانب آنرا تحت عنوان «جنایات دیروز - دادخواهی امروز» در کالیفورنیا به طبع رسانیدیم که بزودی نایاب شد. بعداً چاپ دوم آنرا در صد صفحه در جنوری 2006 در کابل با تیراژ هزار کاپی چاپ کردم (2)؛ در اواخر سال 2005 مؤسسه «پروژه دادخواهی افغانستان» راپور مکمل تر آنرا با اضافات بیشتر به نشر سپرد. (3)

اینک توجه را به موضوع قتل عام «کرهاله» با استناد از راپور مقدماتی فوق الذکر (چاپ دوم، صفحه 29 - 31) جلب میدارم:

(شروع راپور):

اوائل سال 1979 مقاومت سازمان یافته در برابر حزب دموکراتیک خلق (ح.د.خ) پیشرفت قابل ملاحظه کرد و حوالی ماه مارچ بود که نیروهای مقاومت مردمی، مشهور به مجاهدین - همه مراکز ولایت کنر را تصرف کردند؛ تنها اسد آباد مرکز ولایت کنر زیر کنترل ح.د.خ قرار داشت. در اینوقت دگروال شهناز شیوانی (از پکتیا) والی کنر بود. قوای مجاهدین حملات شدید و مداوم را بر شهر اسد آباد شروع کردند و قوای دولتی را به محاصره کشانیدند. قوای دولتی با کابل در تماس شد و تقاضای هرچه زودتر کمک نظامی نمود. قطعه عسکری مهمی که در مقابله با نیروی مقاومت از کابل اعزام شد، قطعه کوماندوی نمبر 444 و قطعه دیگر از قوای 11 تحت فرماندهی صادق عالمیار بود.

طبق اظهارات شاهدان عینی که توسط پروژه دادخواهی افغانستان مصاحبه شده اند، در شب پانزدهم حوت 1357 شمسی مطابق 6 مارچ 1979 قوای بزرگ مردم (مجاهدین کنر) که از دره پیچ آمده بودند، از طرف شرق اسد آباد حمله کردند و از راه قریه «کرهاله» که در جوار شرقی اسدآباد موقعیت دارد، به شهر داخل شدند. آنها توانستند در بین پوسته های دفاعی در خارج شهر رخنه کرده بر قرارگاه های ولایتی حمله کنند، ولی نتوانستند بر قطعات مهم نظامی دولتی فایز شوند، لذا فردای آنروز به عقب نشینی مجبور شدند. قوای دولتی منطقه را با سیمهای خاردار احاطه کردند و یک عده مجاهدین را که در حال عقب نشینی بودند، در حومه های شهر، خاصاً در قریه کرهاله غافلگیر نمودند. صادق عالمیار و همدستان او به فوریت به آنجا رسیدند و باهدف انتقام جوئی از مجاهدین، دستور عملیات تصفیوی را صادر کردند.

قوای دولتی به تلاشی و پالیدن خانه به خانه در قریه کرهاله آغاز کردند و مردم را به یک گردهمایی عمومی که در فضای آزاد مشرف به کرانه دریا بود، فرا خواندند. این محل نزدیک پلی که کرهاله را به اسدآباد وصل میکند، قرار داشت. به اساس شهادت شاهدان، قتل عام بزرگ کرهاله طی همین گردهمایی عمومی و زمانی رخ داد که صادق عالمیار عساکرش را وادار ساخت تا نخست جمعیت مردم را محاصره کنند و بعد امر داد که بدون تفریق بر آن جمعیت آتش بکشایند. شاهدان عینی میگویند که صادق عالمیار و همدستان او بعداً با استفاده از بلدوزر جهت حفر یک گودال بزرگ قربانیان حادثه را در آن جا دفن کردند. بنابر گفته شاهدان، بسیاری از مدفونین فقط زخم برداشته و اما نمرده بودند، ولی آنها را زنده بگور کردند. این قبردسته جمعی بزرگ هنوز هم در آنجا قابل رویت است.

در این حادثه به عساکری که عملیات تلاشی را در نواحی مسکونی بعهدہ داشتند، امر شده بود تا حین پالیدن خانه ها هرکسی که روبروی شان بیاید، براو فیر نمایند. عساکر نیز بدون استثنی از این امر اطاعت کرده و تعداد کثیر اهالی ملکی را به قتل رسانیدند. بر طبق اظهارات شاهدان عینی عده زیاد زنان، اطفال و سالمندان حین عملیات تلاشی خانه ها کشته شدند و اینهم در حالی بود که بیشتری تلفات را مردم غیرنظامی متحمل شده و تنها یکعده که از این حادثه جان به سلامت بردند، به پاکستان فرار کردند.

هم اکنون دوقبر دسته جمعی از قربانیان این عملیات که تا هنوز باز نشده است، در نواحی مسکونی فوق موجود اند. راپورهای وارده میرساند که تعداد کشته شدگان این حادثه از یک هزار تن بالغ میگردد. شاهدانیکه با پروژه دادخواهی افغانستان مصاحبه کرده اند، اشخاص ذیل را مسئول مستقیم پلانگذاری و اجرای این قتل عام تشخیص داده اند:

1 - جگرن صادق عالمیار، قوماندان قطعه کوماندو نمبر 444 که گمان میرود موصوف از اوائل سال 2004 در کشور هالند بسر میبرد،

د پانیو شمیره: له 2 تر 3

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکني د لیکنيزي بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله لیکنه له رالیولو مخکي په خیر و لولی

2- جگرن بهرام الدین، افسر لوای 11 و قوماندان عملیاتی کمر که موصوف بعداً در قیام جلال آباد کشته شد،

3- جگرن گل رنگ، افسر لوای 11 که فعلاً در کویته و پشاور زندگی دارد.

شهادت شهود بصورت قاطع نشان میدهد که والی ولایت در این قتل عام دخالت نداشته و در واقع مرتکبین این واقعه والی را از مداخله در امور شان مانع شده بودند. معلوم میشود که در اعطای دستور قتل عام به افسران، اداره سیاسی اردو نقش داشته است. ناگفته نماند که این قتل عام وقتی رخ داد که تغییرات عمیق در داخل اردو رویدست بود، چنانچه افسران مسئول این حادثه همه به جناح خلق ح.د.خ. تعلق داشتند. صادق عالمیار مخصوصاً از اعتماد کامل حفیظ الله امین معاون شورای انقلابی برخوردار بود و برادرش صدیق عالمیار یکی از وزرای مقتدر کابینه در آنوقت بود. (4) (پایان متن برگرفته از راپور)

اکنون از هموطنان عزیز، بخصوص باشندگان اسد آباد و قریه کرهاله و نیز همه آنهاییکه از جریان این جنایت جنگی معلومات و یا عکس و سندی داشته باشند، تقاضا میگردد که گزارشات خویش را در قید قلم آورده و به پورتال افغان جرمن آنلاین ارسال دارند تا در «دینا بانک» مورد نظر درج گردد و دین خود را در ایفای این رسالت مهم ملی و اسلامی ادا نمایند.

پایان

مأخذ و یادداشتها:

1--The Legacy of War Crimes and the Political Transition in Afghanistan (The Afghanistan Justice Project), Oct.4th,2004

2 — کاظم، داکتر سید عبدالله: «جنایات دیروز، دادخواهی امروز»، ترجمه دری راپور مقدماتی پروژه دادخواهی افغانستان، چاپ دوم، کابل، جنوری 2006

3-War Crimes and Crimes against Humanity : 1978 –2001

Documentation and analysis of major patterns of abuse in the war in Afghanistan,
(The Afghanistan Justice Project)

4- برادران عالمیار، هریک بنامهای محمد صدیق، محمد صادق و محمد عارف از منسوبین حزب دموکراتیک خلق افغانستان، شاخه خلق و از هواداران و سرسپردگان جناح حفیظ الله امین بودند. آنها مکتب را در زادگاه شان قریه سیدخیل — جبل السراج ولایت پروان خوانده و بعد در کابل ادامه تحصیل دادند. صدیق عالمیار در اپریل 1979 به حیث وزیر پلان گماشته شد و بعد از سرنگونی حفیظ الله امین او برادرش عارف ظاهراً به جرم دست داشتن به قتل میراکبر خیبر بتاريخ 14 جولای 1980 در دوره ببرک کارمل محکوم به اعدام گردیدند.

د پانیو شمیره: له 3 تر 3

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنی د لیکنیزې بنی پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په څیر و لولئ